

Op donderdag 17 november 2022 heeft de heer Jack Mikkers, burgemeester van de Gemeente 's-Hertogenbosch, de gerestaureerde klok uit 1958 in Villa den Harten (een voormalig klooster), als eerste geluid. Hierbij aanwezig het Bossche Klokkenluiders Gilde, dat met deze uitnodiging zeer was vereerd.

Hiermede heeft de Stepping Stones-organisatie c.q. Villa den Harten een van onze doelstellingen gerealiseerd. In dit artikel wordt allereerst in het kort de geschiedenis van dit klooster en de vorige bewoners verteld, en ook de beschrijving van de destijds beide aanwezige klokken.

De huidige Villa den Harten was oorspronkelijk een klooster; in eerste instantie voor de Zusters der Heilige Harten; de volledige naam is 'Zusters der Heilige Harten van Jezus en Maria en van de Altijddurende Aanbedding van het H. Sacrament'. Inderdaad een mondvol. Kortweg werden zij ook genoemd de Picpus-zusters; vernoemd naar de Parijse straat (La rue de Picpus) waar het moederhuis nog steeds is gevestigd. Zij vestigden zich meestal ook in plaatsen waar de mannelijke tak, Paters van de Heilige Harten, waren vertegenwoordigd.

Het is uniek dat beide congregaties, dus zowel mannen als vrouwen zijn gesticht op hetzelfde moment, op dezelfde plaats en door dezelfde personen. De stichting was op kerstavond 1800 door de Franse priester Pierre Coudrin (1768-1837) en de eveneens Franse gravin Henriette Aymer de la Chevalerie (1767-1834) in Poitiers tijdens de Franse Revolutie. De gravin heeft tijdens de Franse Revolutie een jaar in gevangenis doorgebracht en heeft in 1795 haar wereldse bestaan afgewend. Ze is begonnen met een devoot leven in een zustercongregatie. Coudrin was haar biechtvader en geestelijk leidsman. In 1817 werd de congregatie pauselijk goedgekeurd. Gedurende de 19de eeuw breidden de congregaties zich uit in Frankrijk en wijdden zich vooral aan onderwijstaken. Een zeer bekende pater van deze congregatie was overigens pater Damiaan de Veuster uit Tremelo in Vlaams Brabant; missionaris bij de leprapatiënten in Hawaï. In 2005 uitgeroepen tot grootste Belg aller tijden.

Het eerste Nederlandse klooster van de zusters is in 1903 in Meerssen geopend. De bouwpastoor van de H. Hartenkerk, Stanislaus Kleemans (eveneens van de H. Hartencongregatie), vroeg in 1955 aan de congregatie om een aantal zusters naar 's-Hertogenbosch te sturen om het onderwijs te komen verzorgen in zijn parochie. Een 6-tal zusters woonden verspreid in de stad. Hebben toen in november 1956 in een dubbele woning aan de Jan van Eyckstraat (thans het 53RD Welsh Divisionplein) een voorlopig klooster gesticht. Hiernaast werd het definitieve klooster gebouwd, dat op 12 november 1958 in gebruik is genomen. Ontworpen door A. Kropholler, dezelfde architect van de Heilige Hartenkerk, gebouwd in 1956.

Het klooster in Meerssen is in 1992 gesloten en die zusters hebben hun intrek genomen in het klooster te 's-Hertogenbosch. In 2002 zijn de zusters uit de stad vertrokken en gingen ze naar Eindhoven. Toen hebben de paters van de H. Harten het klooster gekocht en er hun intrek genomen.

Het klooster van de zusters beschikten toen over twee klokken; eentje in de dakkapel en eentje in de hal. De klok in het klokkentorentje, dat met de hand werd geluid, is gegoten in 1958 door Eijsbouts uit Asten. Deze luidklok was een feestgeschenk en werd aan de zusters aangeboden door mevr. Wingens-Heymans.

De tekst op de klok luidt:

Maria Margriet
Geschonken door de parochianen H. Harten november 1958
Eijsbouts – Asten – Holland - Me Fecit

Deze klok is prachtig gerestaureerd en hangt nu in volle glorie in de huidige ontvangsthal.

Omdat deze klok bij de inzegening van het klooster op woensdag 12 november 1958 door mgr. Mutsaers, bisschop van 's-Hertogenbosch al hing in het klokkentorentje, overhandigde een van de kinderen aan Moeder Madeleine een klein model van deze klok.

Het tweede klokje, gegoten te Parijs door gieterij Osmond Dubois en ook handmatig werd geluid, hing in de toenmalige kloosterhal en zou volgens de zusters afkomstig zijn uit het klooster van Sacrés Coeurs (Heilige Harten) te Alançon (Normandië) in Frankrijk. Over de gieter Osmond Dubois is in Nederland weinig bekend. Wat we wel weten is dat Philippe-Auguste **Osmond** trouwde in 1807 met Marguerite-Michelle **Dubois**. Osmond erfde van zijn schoonvader Louis Dubois die de oorspronkelijke oprichter was van de gieterij in Puy-en-Velay (Haute-Loire), en verhuisde in 1804 naar Parijs. Louis stamde uit een dynastie van gieters dat 26 gieters over 10 generaties omvatte.

Osmond zelf installeerde zich in Rue Saint-Martin en produceerde een aanzienlijke hoeveelheid kerkklokken, maar ook gewone klokjes, kranen en koebellen. Hij was belangrijk als gieter. Hij werd in 1827 belast met het gieten van de klokken van de Saint-Sulpice-kerk in Parijs. Hiervoor verkreeg hij de titel: 'Fondeur du Roi'. Hij stierf in 1834.

Zijn zoon Adrien heeft zich als zelfstandige gevestigd in 1830. Hij was een zeer goede vakman en beeldhouwer, maar een zeer slechte manager en ging in 1836 failliet.

Dit bedoelde tweede klokje zou dus uit de tijd van de stichting van de congregatie stammen. Onder druk van het antiklerikale klimaat in Frankrijk zijn de zusters uitgeweken naar het buitenland. Zo zijn ze via Duitsland naar Nederland gekomen en hebben het klokje meegebracht. Dit klokje is niet meer aanwezig in het klooster. Maar waar is dat gebleven?

Via Aukje Stellinga lokatiemanager, heb ik contact gehad met pater Jan Wouters van de congregatie. Hij wist het bestaan van dit klokje echter niet. Hij liet mij weten dat, mocht het klokje in de hal toch hebben gehangen, het er dan zeer zeker een onopvallende plaats had. Maar dat kan ik mij niet voorstellen! Dus ik vermoed dat de zusters, toen zij het klooster verkochten aan de paters het klokje hebben meegenomen. De pater heeft mij later bericht dat hij bij navraag bij de zusters, vernam dat het klokje in 2000 naar Parijs, zoals de zuster zei terug '*naar huis*' is gebracht.

Frans Peters